

Трансформація системи контролю державних фінансів в Україні: стан, виклики та перспективи

Наприкінці 2019 року було оголошено реформу органу державного фінансового контролю – перетворення Державної аудиторської служби України на Офіс фінансового контролю з кардинальними змінами функцій та повноважень і значним скороченням працівників. Ухвалені нововведення стали неочікуваними, широко не обговорювалися у фаховому середовищі, не відповідають результатам попередніх трансформацій вітчизняної контрольної системи. Метою статті є аналіз сучасного етапу реформування системи контролю державних фінансів в Україні, виявлення загроз та визначення перспектив подальшого її розвитку у напрямку гармонізації з міжнародними стандартами. Для досягнення поставленої мети застосовано системний підхід, методи аналізу, синтезу, порівняльно-правовий, теоретичного узагальнення, а також методичні прийоми групування і графічного подання результатів дослідження. Проаналізовано сучасний стан підсистем державного зовнішнього та внутрішнього фінансового контролю (аудиту). Досліджено особливості та результати функціонування Рахункової палати України та Державної аудиторської служби України, охарактеризовано здобутки їх реформування. Встановлено коло проблем, визначених за результатами експертної оцінки міжнародних фахівців, що проводилася у 2018-2019 роках. Обґрунтовано недоцільність та несвоєчасність перегляду функцій Офісу фінансового контролю, а також необхідність застосування системного підходу до трансформації підсистем зовнішнього та внутрішнього контролю державних фінансів з метою запобігання втрати контролю над важливими сферами. Визначено основні виклики, що стоять перед системою контролю державних фінансів, запропоновано перелік взаємоузгоджених заходів, спрямованих на її зміцнення і забезпечення відповідності вимогам міжнародних стандартів та інтересам суспільства.

Ключові слова: контроль, фінансовий контроль, державний аудит, державні фінанси, Рахункова палата, Офіс фінансового контролю.

DOI [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2020-1\(87\)-165-172](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2020-1(87)-165-172)

Transformation of the State Finance Control System in Ukraine: The Status, Challenges and Prospects

At the end of 2019, the reform of the state financial control body was announced – the transformation of the State Audit Service of Ukraine into the Office of Financial Control with drastic changes in functions and powers and a significant reduction of employees. The adopted innovations became unexpected, were not widely discussed in the professional environment, do not correspond to the results of previous transformations of the domestic control system. The purpose of the article is to analyze the current stage of reforming the state finance control system in Ukraine, identify the threats and determine the prospects for its further development in the direction of harmonization with international standards. To achieve this goal, a systematic approach, methods of analysis, synthesis, theoretical generalization, comparative legal method, as well as methods of grouping and graphical presentation of the research results were applied. The current state of the subsystems of state external and internal financial control (audit) is analyzed. The peculiarities and results of functioning of the Accounting Chamber of Ukraine and the State Audit Service of Ukraine are investigated, and the achievements of their reform are characterized. The range of problems detected by the results of the international experts' assessment, conducted in 2018-2019, was identified. The inexpediency and untimeliness of the revision of the functions of the Office of Financial Control, as well as the need for a systematic approach to the transformation of the subsystems of external and internal control of state finances in order to prevent the loss of control over important areas, are justified. The main challenges to the state finance control system are identified, a list of mutually agreed measures is proposed, aimed at strengthening it and ensuring compliance with the requirements of international standards and the interests of society.

Keywords: control, financial control, state audit, public finances, Accounting Chamber, Office of financial control.

* Слободяник Юлія Борисівна, професор кафедри аудиту Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана (м. Київ), доктор економічних наук, професор.

Постановка проблеми. Трансформаційні процеси, що тривають у сфері контролю державних фінансів в Україні останні 15 років, спрямовані на підтримку реформ в економіці та державному управлінні в умовах євроінтеграції. Разом з тим перебіг реформ та, головне, їх низька результативність, свідчать про те, що вони далекі від завершення. Оголошене представниками Уряду України наприкінці 2019 року перетворення Державної аудиторської служби України (ДАСУ) на Офіс фінансового контролю [14] актуалізувало необхідність оцінки стану реформування системи контролю державних фінансів, основних викликів сучасного періоду та визначення подальших перспектив її розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Оцінці різних аспектів процесу трансформації вітчизняної системи контролю державних фінансів присвячені праці багатьох науковців і практиків. Так, у публікації А.В. Хомутенко [19] проведено аналіз сучасних компетенцій суб'єктів державного фінансового контролю в Україні, здійснено оцінку їх діяльності, а також ступеня впливу на ефективність управління державними фінансами. У контексті необхідності забезпечення фінансово-економічної стійкості держави розглядають ефективність фінансового контролю та державного аудиту В.Ф. Піхоцький, В.В. Рисін та А.М. Любенко [8].

У роботі М.В. Гончаренко [2] проаналізовано тенденції розвитку системи зовнішнього державного фінансового контролю в умовах децентралізації. Акцентовано появу нових ризиків, обумовлених відсутністю законодавчих регламентів розширених повноважень органів місцевого самоврядування при зменшенні їх залежності від центральної влади, а також браком практичного досвіду відповідних фахівців, що є викликом для органів державного фінансового контролю.

Стратегію розвитку Рахункової палати як вищого органу аудиту, що включає формулювання місії, візії, цінностей і стратегічних цілей на основі аналізу кращої зарубіжної практики та вимог міжнародних документів, пропонують В. Невідомий та К. Канонішена-Коваленко [7]. Поряд з цим М.В. Бариніна та І.Ю. Чумакова [1] аналізують стан реформування вітчизняної системи державного внутрішнього фінансового контролю, наголошуючи на незавершеності реформ у цій сфері та їх неузгодженості з іншими перетвореннями в системі управління державними фінансами. Також оцінюють наявних проблем і подальшій розбудові ефективної системи внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту в бюджетній сфері, зокрема стосовно визначення управлінської підзвітності та відповідальності керівників бюджетних установ, присвячено публікацію М.І. Кошинець [6].

Огляд наукових публікацій та аналіз проблем, що в них висвітлюються, доводить відсутність комплексного підходу до трансформації та розвитку контролю державних фінансів як цілісної системи, що цілком відображає позицію законодавців у цій сфері [18]. Зазначене обумовлює доцільність

продовження відповідних наукових досліджень з метою формулювання пропозицій, спрямованих на підтримання розбудови дієвої та ефективної системи контролю державних фінансів.

Метою статті є аналіз сучасного етапу реформування системи контролю державних фінансів в Україні, виявлення загроз та визначення перспектив подальшого її розвитку у напрямку гармонізації з міжнародними стандартами.

Методика дослідження. Для досягнення поставленої мети автором застосовано системний підхід, методи аналізу, синтезу, порівняльно-правовий, теоретичного узагальнення, а також методичні прийоми групування і графічного подання результатів дослідження.

Виклад основних результатів дослідження. Чинна «Концепція реалізації державної політики у сфері реформування системи державного фінансового контролю до 2020 року» [13] описує контрольну систему України (рис. 1), що повністю відповідає вимогам міжнародних стандартів і кращим практикам.

Разом з тим існування контрольних органів від різних гілок влади не означає їх повну відособленість та відсутність взаємодії, що, на превеликий жаль, відбувається сьогодні в Україні. Як це наголошувалося нами у попередніх публікаціях, зокрема [18], протягом багатьох років ми спостерігаємо за ситуацією боротьби за важелі впливу у контрольній сфері між парламентом та урядом, що втілюється, насамперед, у підготовці та прийнятті нормативно-правових актів, які не дозволяють побудувати міцні взаємозв'язки між зовнішнім аудитом та внутрішнім контролем державних фінансів. У результаті маємо проблеми дублювання повноважень в окремих сферах та повну втрату контролю в інших.

На наш погляд, доцільно проаналізувати сучасний стан системи контролю державних фінансів за її елементами (див. рис. 1), визначивши основні виклики та перспективи розвитку контрольних суб'єктів та їх функцій і повноважень.

Рахункова палата України. Вищий орган в системі контролю державних фінансів, що був утворений у 1996 році, є членом міжнародних організацій INTOSAI та EUROSAI та визнаний у всьому світі, наразі не має конституційно закріпленого статусу, що багато років обговорюється науковцями та практиками. Відповідно оновлення базового Закону України «Про Рахункову палату» [12] у 2015 році без попереднього внесення змін до статті 98 Конституції України щодо закріплення статусу вищої контрольної інституції (вищого органу державного аудиту) не дозволило реалізувати належні функції Рахункової палати. За визначенням фахівців, де-факто Рахункова палата частково виконує роль вищого органу контролю державних фінансів, проте не закріплення цього статусу де-юре часто провокує невизначеність у її взаємовідносинах з іншими державними інституціями та послаблює ефективність контрольної системи у цілому.

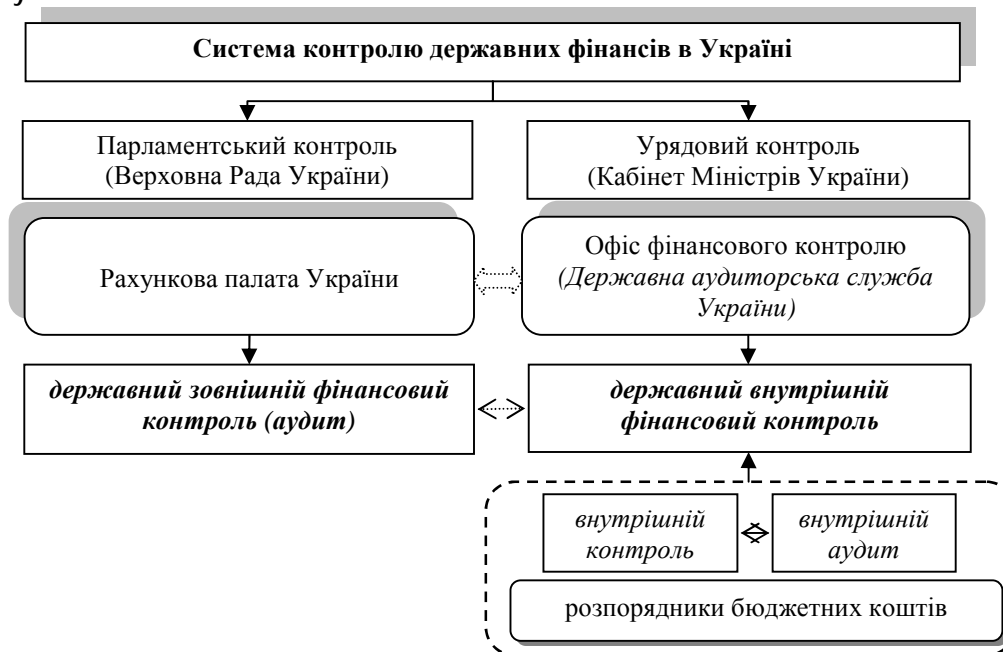

Рис. 1. Система контролю державних фінансів в Україні

Джерело: складено автором за [12, 13].

Безумовними перевагами згадуваного закону стало внесення норм, що дозволили започаткувати реалізацію державного аудиту в Україні за вимогами міжнародних стандартів INTOSAI. Так, до переліку заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) віднесено здійснення фінансового аудиту, аудиту ефективності, експертизи, аналізу та інших контрольних заходів [12]. Водночас чітко не визначений статус та жорсткий перелік напрямів контролю (статті 9-16 Закону) не дозволяють поширити сферу повноважень палати на суспільно значущі ресурси. Наприклад, місцеві бюджети чи комунальні підприємства не підпадають під контроль Рахункової палати, що особливо важливо в умовах децентралізації, оскільки саме на місцях акумулюватимуться найбільші ресурси.

З оновленням у 2018 році складу членів Рахункової палати відбулися позитивні зрушення у фінансовому забезпеченні палати, розвитку її персоналу, налагодженні комунікації з парламентом та засобами масової інформації. Утім результати функціональної оцінки її діяльності, проведеної наприкінці 2018 року міжнародними експертами за підтримки Уряду Німеччини та Представництва Європейського Союзу в Україні, свідчать про невисокий рівень зрілості відносно міжнародних стандартів та недосконалість системи управління. Основне коло проблемних питань, окреслене експертами, стосується відсутності належної системи контролю якості, невідповідності державних аудитів, що проводяться у формі фінансових аудитів та аудитів ефективності, вимогам стандартів ISSAI, потреб врегулювання питання планування діяльності, моніторингу виконання рекомендацій за результатами аудиту, необхідності посилення незалежності палати та її посадових осіб, що потребує удосконалення законодавчих актів [7, 15].

Аналіз показників діяльності Рахункової палати за період з 2014 по 2018 роки (звіт за 2019 рік на момент написання статті не оприлюднений) свідчить про поступове зниження кількості перевірених об'єктів з 744 у 2014 році до 598 у 2018 (рис. 2). Водночас коливання виявлених порушень у грошовому виразі поки що не дають можливості стверджувати про стійкі тенденції.

Слід зауважити, що зменшення кількості проведених Рахунковою палатою контрольних заходів само по собі не є негативним явищем, якщо відбувається за рахунок підвищення їх якості та результативності, фокусування на найбільш вразливих суспільно значущих питаннях. У цьому контексті позитивно оцінюємо впровадження у практику палати аудитів ефективності, що нарешті дозволить переосмислити роль вищого органу державного аудиту, яким має стати Рахункова палата в процесі трансформації, у забезпеченні професійної, підзвітної, результативної та ефективної системи державного управління.

Водночас переорієнтування з оцінки законності та цільового використання бюджетних коштів на аналіз ефективності, економічності та результативності їх витрачання (що забезпечується переходом від фінансових аудитів до аудитів ефективності) можливе лише у тому випадку, коли система контролю державних фінансів збалансована, а всі її елементи функціонують взаємоузгоджено. Стійкість підсистеми державного внутрішнього фінансового контролю (див. рис. 1), що має забезпечувати поступове напрацювання алгоритмів законного і цільового використання бюджетних коштів з критичним зменшенням відповідних порушень до мінімуму, є основою для розвитку можливостей зовнішнього державного аудиту.

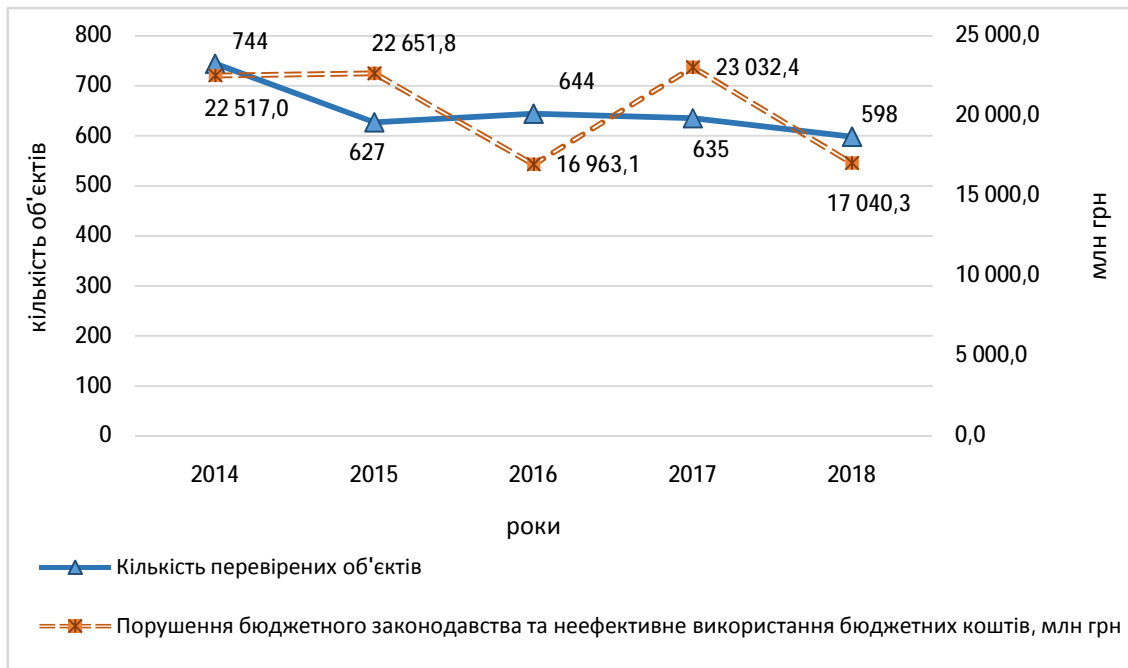

Рис. 2. Результати діяльності Рахункової палати України

Джерело: складено автором за [15].

Обмежений ресурс Рахункової палати, кількість працівників якої станом на початок 2019 року становила 456 осіб, не дозволяє використовувати його на проведення контрольних заходів, що можуть бути успішно виконані іншими контрольними органами відповідно до їх повноважень. Рахункова палата повинна виконувати аудити ефективності систем, програм, сфер і суб'єктів, що мають значний вплив на соціально-економічні відносини в країні, як це відбувається в міжнародній практиці (наприклад, пенсійної системи, системи освіти, надання соціальних послуг, а також таких суб'єктів, як АТ «Укрзалізниця», АТ «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України», Державний концерн «Укроборонпром» тощо).

Таким чином, розширення повноважень Рахункової палати не буде мати сенсу, якщо не налагоджений механізм взаємодії парламентської та урядової гілок контрольної системи. Утім чинна редакція Закону України «Про Рахункову палату», хоча і містить положення щодо відносин з органом державного фінансового контролю (стаття 40), обмежується лише констатацією такої взаємодії у межах прийнятих нормативно-правових актів, та зазначенням, що палата «... може надавати методичну, методологічну та консультативну допомогу органу державного фінансового контролю» [12]. Звісно, що по допомогу до палати із зазначених питань ніколи не зверталися. До речі, ні чинний Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» [11], ні проект Закону України «Про основні засади діяльності органів державного фінансового контролю» [10], що був розроблений Державною аудиторською службою України та внесений на розгляд парламенту у вересні 2018 року (був

відкликаний у серпні 2019 року), не містять навіть згадки про взаємодію з Рахунковою палатою України. Зазначене підтверджує відсутність розуміння законотворців, що ці державні органи є елементами єдиної системи контролю державних фінансів, а, отже, не можуть трансформуватися неузгоджено, як це відбувається зараз.

Офіс фінансового контролю (Державна аудиторська служба України). Реформа підсистеми державного внутрішнього фінансового контролю розпочалася ще у 2005 році, що втілювалося у закріпленні розвитку державного внутрішнього фінансового контролю у низці відповідних нормативно-правових актів, зокрема у сфері внутрішнього аудиту (Стандарти внутрішнього аудиту, Кодекс етики працівників підрозділу внутрішнього аудиту тощо) [16]. Активність трансформації підсистеми державного внутрішнього фінансового контролю обумовлювалася вагомою міжнародною підтримкою та співпрацею України з інституціями, що допомагають впроваджувати реформи в секторі загального державного управління (Twinning, PEMPAL, SIGMA). Відповідно до програм підтримки реалізовувалися заходи з експертної оцінки та консультування, навчання персоналу сучасним методам і процедурам роботи, надавалася допомога в розробленні законодавства з метою його наближення до міжнародних стандартів. Крім того, було підготовлено та розміщено на офіційному сайті Міністерства фінансів України відповідні методичні посібники («Державний внутрішній фінансовий контроль: Україна та європейський досвід», «Внутрішній аудит ефективності: методичні засади та практичні аспекти», «Внутрішній фінансовий аудит» та інші).

На сучасному етапі з метою подальшої систематизації навчання внутрішніх державних аудиторів і запровадження їх сертифікації реалізується Програма розвитку внутрішніх аудиторів державного сектору України у рамках двостороннього співробітництва між Міністерством фінансів України та Міністерством фінансів Королівства Нідерланди.

На фоні описаного розвитку підсистеми державного внутрішнього фінансового контролю відбувалися трансформації органу державного фінансового контролю, функції якого до 2010 року виконувало Головне контрольно-ревізійне управління України, що було реорганізовано у Державну фінансову інспекцію України, яка у 2015 році була перетворена на Державну аудиторську службу України. Зі зміною назв відбувся перегляд статусу, підпорядкування, певних повноважень, що у цілому відповідало напрямку здійснюваних реформ. Вагомим здобутком у напрямі розвитку необхідної незалежності стало підпорядкування Державної аудиторської служби України Кабінету Міністрів України (а не Міністерству фінансів України, як було до того).

Разом з тим наприкінці 2019 року було оголошено чергову реформу Державної аудиторської служби України, яку спочатку повернули в управління Міністерству фінансів України, а потім оголосили про перетворення її на Офіс фінансового контролю [14]. При цьому від ініціаторів реформ звучали плани щодо значного скорочення чисельності працівників цього органу до 400 осіб та необхідності фокусування його діяльності на серйозних фактах шахрайства замість здійснюваних ним контрольних заходів. І от у лютому 2020 року було затверджено «нове» положення про Офіс фінансового контролю [9]. Зауважимо, що слово «нове» нами взято у лапки не помилково, адже детальний аналіз цього нормативного акту засвідчує його майже повну тотожність (за виключенням окремих уточнених пунктів) попередньому Положенню про Державну аудиторську службу України. Найбільші новації, на жаль, стосуються граничної чисельності працівників. Так, у ДАСУ на момент перетворення було затверджено 594 осіб апарату та 2 708 працівників у територіальних органах (усього 3 302 працівника). При утворенні Офісу фінансового контролю було заплановано залишити 416 осіб в апараті та 1 896 – у територіальних підрозділах (усього 2 312 осіб), що у березні 2020 року було відкориговано шляхом перерозподілу в межах загальної кількості таким чином – 800 осіб в апараті та 1 512 осіб у територіальних підрозділах [3]. Отже, внаслідок зазначених трансформацій отримано скорочення загальної чисельності контрольного органу на 30 %.

Таке значне скорочення кількості працівників єдиного державного органу, який має повноваження та здатність фахово контролювати кошти місцевих бюджетів та комунальних підприємств, могло б бути виправданим, якби було завершено попередні етапи реформи стосовно формування дієвих підрозділів внутрішнього аудиту у розпорядників бюджетних коштів. У цьому контексті слід звернути увагу на

висновки Національної Академії фінансів та економіки Міністерства фінансів Королівства Нідерланди, що у 2018 році спільно з Міністерством фінансів України провела оцінку (огляд) стану функціонування систем внутрішнього контролю [5]. За висновками експертів вітчизняна система контролю державних фінансів має такі основні проблеми внутрішнього державного аудиту: внутрішній аудит переважаний завданнями з перевірок відповідності в підпорядкованих установах і державних підприємствах; має бути зроблено переорієнтацію на аудит ефективності; має відбутися перегляд ролі внутрішнього аудиту в органах, в яких є підпорядковані установи та / або державні підприємства [5].

Перші результати оцінки якості системи внутрішнього державного фінансового контролю, проведеного Департаментом гармонізації державного внутрішнього фінансового контролю Міністерства фінансів України у 2019 році, також свідчать про те, що система перебуває лише на етапі становлення. Так, основні зусилля були спрямовані на збільшення кількості працівників та заповнення відповідних вакантних посад підрозділів внутрішнього аудиту, вжиття заходів для забезпечення організаційної та / або функціональної незалежності структурних підрозділів внутрішнього аудиту, а зауваження стосувалися спрямування діяльності з внутрішнього аудиту на удосконалення системи управління, внутрішнього контролю, запобігання фактам незаконного, неефективного та нерезультативного використання ресурсів, виникненню помилок чи інших недоліків у діяльності розпорядника бюджетних коштів і підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління [4].

Крім того, вважаємо за потрібне звернути увагу на кількість суб'єктів, що потенційно є підконтрольними для Офісу фінансового контролю. Так, за даними Державної казначейської служби України станом на 30.03.2020 року налічується 70 937 установи (організації), що є розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, зокрема 12 420 щодо державного бюджету та 58 517 щодо місцевих бюджетів [17].

Порівняємо ці дані з інформацією, що характеризує діяльність ДАСУ за останні роки (рис. 3). Зауважимо, що скорочення у 3,2 рази кількості об'єктів, на яких виявлені фінансові порушення, за останні 6 років пов'язано не лише із запровадженням ризикоорієнтованого підходу до вибору підконтрольних об'єктів, а багато в чому – з недостатністю ресурсів для охоплення більшої їх кількості.

Аналіз зазначеної інформації доводить абсолютну необґрунтованість управлінських рішень щодо скорочення кількості працівників Офісу фінансового контролю, що може призвести до втрати контролю над важливими сферами. Беззаперечним є факт, що окреслену проблему посилює фінансово-економічна криза, спровокована пандемією COVID-19, враховуючи безпрецедентні заходи та бюджетні кошти, що вже виділені та будуть виділятися на боротьбу з наслідками епідемії в країні.

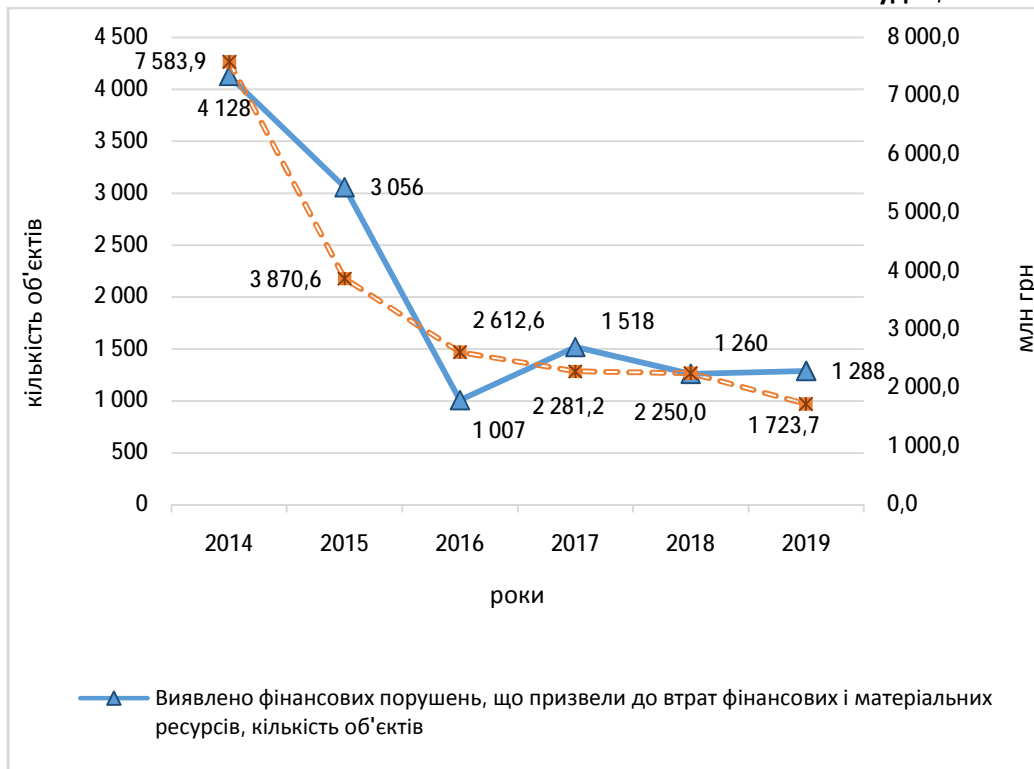

Рис. 3. Результати діяльності Державної аудиторської служби України (до 2016 року – Державної фінансової інспекції України)

Джерело: складено автором за [16].

Не менш важливим є те, що реформу урядового органу фінансового контролю не було узгоджено з Рахунковою палатою, оцінку можливих наслідків також не було проведено. Водночас контрольна сфера – не той напрямок, на якому варто ставити подібні експерименти, що переконливо підтверджує практичний досвід.

Підводячи підсумок, зазначимо, що наразі в Україні закладено основи для розвитку системи контролю державних фінансів у напрямку забезпечення її відповідності міжнародним стандартам і кращим практикам. Базовою вимогою для результативності подальших трансформацій, на наш погляд, є застосування системного підходу та узгодження реформ Рахункової палати та Офісу фінансового контролю. Крім того, потребують логічного завершення перетворення підсистеми державного внутрішнього фінансового контролю, оскільки кошти державного бюджету України та мільйони доларів міжнародної допомоги, виділеної донорами на реформування державної сфери в Україні, можуть виявитися неефективними втратами. Утім головне, що втратить українське суспільство, якщо держава не зможе досягти стратегічних цілей розвитку.

Висновки. Проведене дослідження дозволяє сформулювати рекомендації щодо подальших трансформацій системи контролю державних фінансів з метою збереження багаторічних позитивних напрацювань та дотримання євроінтеграційного курсу реформ:

– Закріпити статус вищого органу державного аудиту за Рахунковою палатою України у 98 статті Конституції України, що дозволить розширити функції та повноваження палати відповідно до міжнародних стандартів та кращої практики. Після цього внести відповідні зміни до Закону України «Про Рахункову палату».

– Імплементувати міжнародні стандарти державного аудиту INTOSAI, що були оновлені у 2019 році та отримали назву «Концептуальна основа професійних стандартів» – «INTOSAI Framework of Professional Pronouncements».

– Забезпечити комунікацію між Рахунковою палатою та Офісом фінансового контролю щодо напрацювання організаційних, функціональних і методологічних основ здійснення контролю та аудиту державних фінансів, що передбачає створення єдиної бази даних контрольних заходів та їх результатів, узгодження планів роботи та розмежування повноважень за сферами відповідальності, перегляд стандартів і методичних рекомендації з метою дотримання єдиної термінології та підходів до проведення контрольних заходів і реалізації їх результатів.

– Розробити рамковий закон про систему контролю державних фінансів за участю Рахункової палати та Офісу фінансового контролю, який має визначити елементи цієї системи, функції суб'єктів, розмежувати їх повноваження та відповідальність.

– До стабілізації підсистеми державного внутрішнього фінансового контролю та досягнення нею визначених результативних показників не

вносити кардинальні зміни до нормативних актів, що регулюють функціонування Офісу фінансового контролю, зокрема, не зменшувати кількість його працівників.

– Визначити повноваження Рахункової палати України щодо проведення контролю якості внутрішнього державного аудиту, що передбачено Концептуальною основою професійних стандартів – «INTOSAI Framework of Professional Pronouncements», та підвищуватиме прозорість та ефективність внутрішнього аудиту.

– Започаткувати проведення спільних навчальних заходів, а також семінарів та конференцій за участі фахівців Рахункової палати та Офісу фінансового контролю, що забезпечуватиме більшу їх ефективність, можливість обміну досвідом та дозволить усунути певну «відірваність» зовнішнього аудиту від внутрішнього, що наразі спостерігається.

Запропонований нами перелік заходів зі зміцнення системи контролю державних фінансів в Україні не є вичерпним, проте реалізація рекомендацій забезпечуватиме розвиток системи, рух її трансформації у напрямку гармонізації з міжнародними стандартами, дотримання яких спрямоване на підвищення ефективності контрольної системи держави для забезпечення транспарентності системи державного управління.

4 Список використаних джерел

1. Бариніна М. В., Чумакова І. Ю. Функція внутрішнього аудиту в органах державного та комунального секторів економіки: оцінка прогресу реформ. *Фінанси України*. 2018. № 12. С. 85-106.

2. Гончаренко М. В. Напрями розвитку системи зовнішнього державного фінансового контролю в умовах реформи децентралізації. *Теорія та практика державного управління*: зб. наук. пр. 2019. Вип. 2(65). С. 135-142. <https://doi.org/10.34213/tp.19.02.17>

3. Деякі питання органів державного фінансового контролю: Постанова Кабінету Міністрів України № 182 від 03.03.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/182-2020-%D0%BF#n36>

4. Інформація про окремі питання функціонування державного внутрішнього фінансового контролю у 2019 році / Міністерство фінансів України. URL: https://mof.gov.ua/uk/news/pro_okremi_pitannia_funktsi_onuvannia_derzhavnogo_vnutrishnogo_finansovogo_kontroliu_u_2019_rotsi-1734

5. Інформація щодо результатів проведеного огляду: Фінансове управління і контроль у державному секторі України / Міністерство фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk/news/informatsiia-shchodo-rezultativ-provedenoho-ohliadu--finansove-upravlinnia-i-kontrol-u-derzhavnomu-sektori-ukrainy>

6. Кошинець М. І. Оцінка стану та проблеми функціонування внутрішнього контролю та аудиту в органах державного сектора. *Бізнес Інформ*. 2019. № 4. С. 268-273. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-4-268-273>

7. Невідомий В., Канонішена-Коваленко К. Нова якість Рахункової палати України: стратегія розвитку. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2019. № 3(204). С. 40-50. <https://doi.org/10.17721/1728-2667.2019/204-3/6>

8. Піхоцький В. Ф., Рисін В. В., Любенко А. М. Ефективність фінансового контролю та державного аудиту для забезпечення фінансово-економічної стійкості держави. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2019. № 1(28). С. 205-215. <http://dx.doi.org/10.18371/fcaptr.v1i28.164008>

9. Про затвердження Положення про Офіс фінансового контролю: Постанова Кабінету Міністрів України № 184 від 19.02.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/184-2020-%D0%BF>

10. Про основні засади діяльності органів державного фінансового контролю: проект Закону України від 17.09.2018 р. № 9086. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64601

11. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України від 26.01.1993 р. № 2939-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12>

12. Про Рахункову палату: закон України від 02.07.2015 р. № 576-VIII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/576-19>

13. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування системи державного фінансового контролю до 2020 року: розпорядження Кабінету Міністрів України № 310-р від 10.05.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/310-2018-%D1%80>

14. Про утворення Офісу фінансового контролю: Постанова Кабінету Міністрів України № 1025 від 11.12.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1025-2019-%D0%BF>

15. Річні звіти / Рахункова палата України. URL: <https://rp.gov.ua/Activity/Reports>

16. Сайт Державної аудиторської служби України. URL: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>

17. Сайт Державної казначейської служби України. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua/kaznachejstvo-informuye/yedinij-reyestr-rozporyadnikiv-ta-oderzhuvachiv-byudzhethnih-koshtiv>

18. Слободяник Ю. Б. Імплементация термінології у сфері аудиту державних фінансів: проблема конвенційності понять. *Облік і фінанси*. 2018. № 4 (82). С. 56-63.

19. Хомутенко А. В. Державний контроль ефективності управління державними фінансами України. *Економіка та держава*. 2020. № 2. С. 48-56. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/2_2020/11.pdf

4 References

1. Barynina, M. V. & Chumakova, I. J. (2018). Funkcija vnutrishnjogho audytu v orghanakh derzhavnogho ta komunaljnogho sektoriv ekonomiky: ocinka proghresu reform [The internal audit function in the public sector entities: the evaluation of reform progress]. *Finansy Ukrainy*, (12), 85-106.

2. Goncharenko, M. V. (2019). Naprjamy rozvytku systemy zovnishnjogho derzhavnogho finansovogho kontrolju v umovakh reformy decentralizaciji [Directions of development of external state financial control system in the conditions of decentralization reform]. *Teorija ta praktyka derzhavnogho upravlinnja*, (2 (65)), 135-142. <https://doi.org/10.34213/tp.19.02.17>
3. Kabinet ministriv Ukrainy. (2020). *Dejaki pytannja orghaniv derzhavnogho finansovogho kontrolju [Some issues of public financial control bodies]*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/182-2020-%D0%BF#n36>
4. Ministerstvo finansiv Ukrainy. (2019). *Informacija pro okremi pytannja funkcionuvannja derzhavnogho vnutrishnjogho finansovogho kontrolju u 2019 roci [Information about specific issues of functioning of the state internal financial control in 2019]*. Retrieved from https://mof.gov.ua/uk/news/pro_okremi_pitannia_funktsionuvannia_derzhavnogo_vnutrishnogo_finansovogo_kontrolju_u_2019_rotsi-1734
5. Ministerstvo finansiv Ukrainy. (2019). *Informacija shhodo rezul'tativ provedenogho oghljadu: Finansove upravlinnja i kontrolj u derzhavnomu sektori Ukrainy [Information on the results of the survey: Financial management and control in the public sector of Ukraine]*. Retrieved from <https://mof.gov.ua/uk/news/informatsiia-shhodo-rezultativ-provedenoho-ohliadu--finansove-upravlinnia-i-kontrol-u-derzhavnomu-sektori-ukrainy>
6. Koshchynets, M. I. (2019). Ocinka stanu ta problemy funkcionuvannja vnutrishnjogho kontrolju ta audytu v orghanakh derzhavnogho sektora [Evaluating the status and problems of functioning of the internal control and audit in the bodies of public sector]. *Biznes Inform*, (4), 268-273. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-4-268-273>
7. Nevidomyi, V. & Kanonishena-Kovalenko, K. (2019). Nova jakistj Rakhunkovoji palaty Ukrajinj: strateghija rozvytku [New quality of the accounting chamber of Ukraine: development strategy]. *Visnyk Kyjivskogho nacional'nogho universytetu imeni Tarasa Shevchenka*, (3(204)), 40-50. <https://doi.org/10.17721/1728-2667.2019/204-3/6>
8. Pikhotskyi, V., Rysin, V., & Lyubenko, A. (2019). Efektyvnistj finansovogho kontrolju ta derzhavnogho audytu dlja zabezpechennja finansovo-ekonomichnoji stijkosti derzhavy [Effectiveness of financial control and state audit in providing the financial and economic stability of the state]. *Finansovo-kredytna dijaln'istj: problemy teoriji ta praktyky*, (1(28)), 205-215. <http://dx.doi.org/10.18371/fcapt.v1i28.164008>
9. Kabinet ministriv Ukrainy. (2020). *Pro zatverdzhennja Polozhennja pro Ofis finansovogho kontrolju: postanova [On approval of the Regulation on the Office of Financial Control]*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/184-2020-%D0%BF>
10. Verkhovna Rada Ukrainy. (2018). *Pro osnovni zasady dijaln'osti orghaniv derzhavnogho finansovogho kontrolju: proekt Zakonu Ukrainy [On basic principles of activity of bodies of state financial control]*. Retrieved from http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64601
11. Verkhovna Rada Ukrainy. (1993). *Pro osnovni zasady zdijsnennja derzhavnogho finansovogho kontrolju v Ukrajinj: Zakon Ukrainy [On the Basic Principles of Implementation of the State Financial Control in Ukraine]*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12>
12. Verkhovna Rada Ukrainy. (2015). *Pro Rakhunkovu palatu: Zakon Ukrainy [On the Accounting Chamber]*. Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/576-19>
13. Kabinet ministriv Ukrainy. (2018). *Pro skhvalennja Konceptiji realizaciji derzhavnoji polityky u sferi reformuvannja systemy derzhavnogho finansovogho kontrolju do 2020 roku: rozporjadzhennja [On Approving the Concept of Implementing Public Policy in the Field of Reforming the Public Financial Control System by 2020]*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/310-2018-%D1%80>
14. Kabinet ministriv Ukrainy. (2019). *Pro utvorennja Ofisu finansovogho kontrolju: postanova [On the establishment of the Office of Financial Control]*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1025-2019-%D0%BF>
15. Richni zvity / Rakhunkova palata Ukrainy [The official website of the Accounting Chamber of Ukraine]. Retrieved from <https://rp.gov.ua/Activity/Reports>
16. Sajt Derzhavnoji audytorskoji sluzhby Ukrainy [The official website of the State Audit Service of Ukraine]. Retrieved from <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>
17. Sajt Derzhavnoi kaznacheiskoi sluzhby Ukrainy [The official website of the State Treasury Service of Ukraine]. Retrieved from <https://www.treasury.gov.ua/ua/kaznachejstvo-informuye/yedinij-reyestr-rozporyadnikiv-ta-oderzhuvachiv-byudzhethnih-koshtiv>
18. Slobodjanyk, Ju. B. (2018). Implementacija terminologhiji u sferi audytu derzhavnykh finansiv: problema konvencijnosti ponjatj [Implementation of terminology in the field of the audit of state finance: the problem of conventionality of definitions]. *Oblik i finansy*, (4 (82)), 56-63.
19. Khomutenko, A. (2020). Derzhavnyj kontrolj efektyvnosti upravlinnja derzhavnymy finansamy Ukrajinj [State control of efficiency of management of state finance of Ukraine]. *Ekonomika ta derzhava*, (2), 48-56. Retrieved from http://www.economy.in.ua/pdf/2_2020/11.pdf